

ECB en DNB worstelen nog met nieuwe rol

Centrale banken moeten duidelijk maken welke toezichthouder wat doet in Europese bankenunie

Bart Bierman

Een jaar geleden startte het banktoezicht van de Europese Centrale Bank (ECB) als pijler van de bankenunie. De ECB nam veel toezichttaken van DNB over. Na een jaar blijkt echter dat DNB en de ECB nog worstelen met hun nieuwe rollen (zie FD 3 november). Dit komt de rechtszekerheid voor banken niet ten goede.

De ECB houdt in het gemeenschappelijk toezichtsorgaan Single Supervisory Mechanism (SSM) direct banktoezicht op 'significante banken' in Nederland en in andere eurolidstaten. Denk aan ING, Rabo, ABN Amro en SNS. Hierbij is DNB volledig vervangen als hoofdtoezichthouder. Daarnaast houdt de ECB indirect toezicht op alle andere, 'minder significante' Nederlandse banken. Daar blijft DNB weliswaar de directe toezichthouder, maar moet zij zich conformeren aan het ECB-beleid.

De ECB en DNB passen in hun toezicht dezelfde Europese bankenregels toe. Maar uiteindelijk gaat het er in de praktijk om hoe de toezichthouder deze regels uitlegt en handhaaft. De ECB heeft daarom als prioriteit gesteld om de toezichtmethodes in alle lidstaten van de bankenunie te harmoniseren. DNB moet zich houden aan die geharmoniseerde toezichtcultuur. De ECB probeert daarbij de best practices uit de SSM-lidstaten over te nemen. Uit de zuidelijke lidstaten bijvoorbeeld datagedreven en on-site toezicht, uit Nederland meer focus op governance en een uitgebreide bestuurderstoetsing. Tot zover helder op papier. Maar in de praktijk blijft helaas veel onduidelijk: zowel voor significante als voor minder significante banken.

Bij een significante bank blijft DNB zichtbaar. Elke significante bank heeft een 'Joint Supervisory Team' van de ECB. Daarin zitten medewerkers van de ECB, maar ook medewerkers van DNB. DNB blijft verder vaak als eerste aanspreekpunt betrokken. Doordat DNB-medewerkers nog betrokken zijn, is de hoedanigheid waarin DNB optreedt geregeld onduidelijk. Handelt een medewerker als onderdeel van de ECB of van DNB? Daarnaast is de juridische grondslag van (informatie)verzoeken van DNB niet altijd duidelijk. Staat rechtsbescherming open bij de Nederlandse bestuursrechter of bij het Europees Hof van Justitie?

Ook het toezicht aan ECB-zijde verloopt niet vlekkeloos. Overschrijdingen van termijnen, gebrek aan transparantie over bevoegdheden en procedures en

In slechts twee jaar is in Frankfurt de grootste banktoezichthouder van de wereld opgezet

summiere motivering komen regelmatig voor. Voor minder significante banken is er eveneens onzekerheid. DNB houdt daar veelal vast aan haar eigen toezichtmethodes en -interpretaties. Dat komt een gelijke behandeling — tussen significante en minder significante banken en tussen Nederlandse en buitenlandse banken — niet altijd ten goede.

Voorzichtig maken we de balans op. Er is een volledig nieuw bancair toezichtstelsel. Met slechts twee jaar voorbereiding is in Frankfurt de grootste banktoezichthouder van de wereld opgezet. Tegelijkertijd heeft de ECB 85% van de bancaire activa in de eurozone doorgelicht. Een prestatie van jewelste.

Deze omwenteling is wettelijk voor alle partijen en dat heeft tijd nodig. Goed

overleg tussen de toezichthouders en de banken is daarbij cruciaal. Gelukkig lijkt DNB daar steeds meer toe bereid. Zie ook uitlatingen van directeur Toezicht Jan Sijbrand van DNB recent in het FD. Het is te hopen dat de ECB deze trend volgt.

De ECB en DNB kunnen zich echter niet veel langer meer verschuilen achter opstartproblemen. Goed toezicht is voor spelbaar en goed gemotiveerd. Ook dient het 'level playing field' bewaakt te worden. De ECB en DNB moeten meer helderheid scheppen over welke toezichthouder wat doet en met welke grondslag. Niemand, ook de klant niet, is gebaat bij een onduidelijk toezichtstelsel.

Bart Bierman is partner bij Finnius advocaten te Amsterdam.

ILLUSTRATIE: HEIN DE KORT VOOR HET FINANCIËLE DAGBLAD